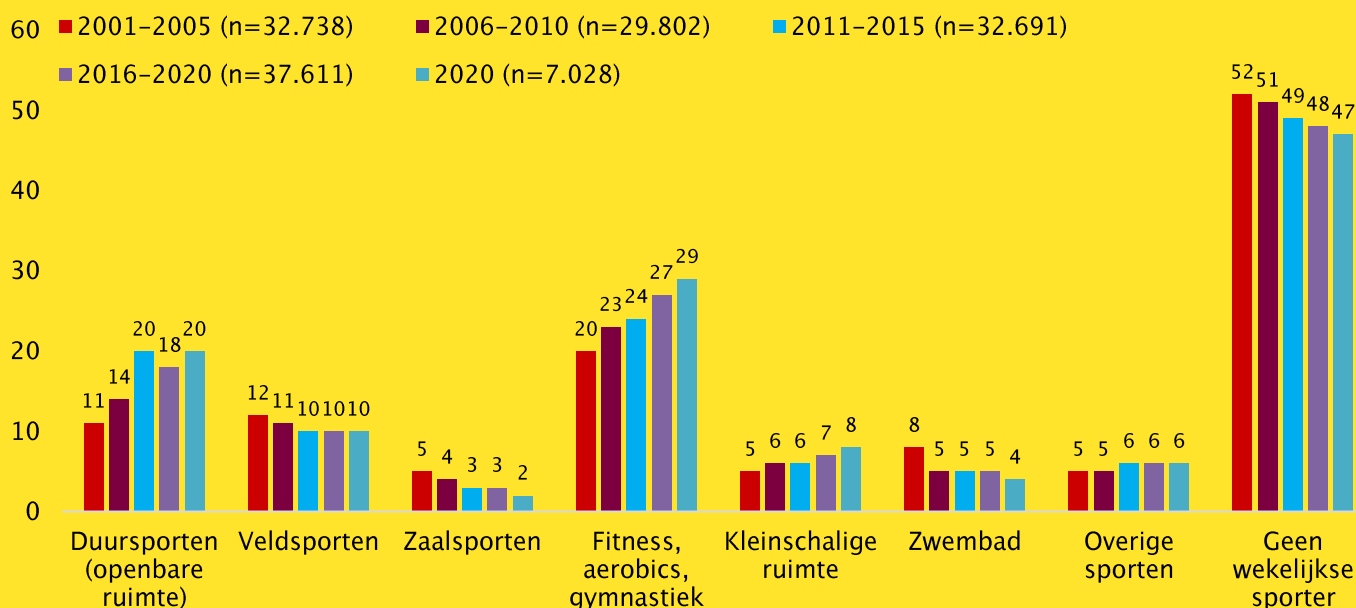

Deelname aan categorieën van sport 2001-2020

Factsheet 2022/4

Remko van den Dool

Figuur 1 Wekelijkse deelname categorieën sport, bevolking 18 jaar of ouder (in procenten)

Bron: CBS Gezondheidsenquête 2001-2020, bewerking Mulier Instituut.

Inleiding

Op de website www.sportenbewegenincijfers.nl (RIVM) staan actuele cijfers over de wekelijkse deelname aan sport in het algemeen. In dit factsheet laten we de ontwikkeling zien van de belangrijkste sportcategorieën vanaf 2001. De uitkomsten zijn gebaseerd op de CBS Gezondheidsenquête. De groepering vond plaats naar de gangbare locatie voor een sport. Zo beschouwen we bijvoorbeeld voetbal en tennis als veldsport. Yoga en tafeltennis scharen we onder kleinschalige ruimte en hardlopen en skeeleren onder duursporten in de openbare ruimte. De uitkomsten geven we weer voor volwassenen, jongeren (12-17 jaar) en kinderen (7-11 jaar). In oktober 2017 publiceerden we een vergelijkbaar factsheet met een enigszins andere indeling van de categorieën (Van den Dool, 2017).

Volwassenen (figuur 1)

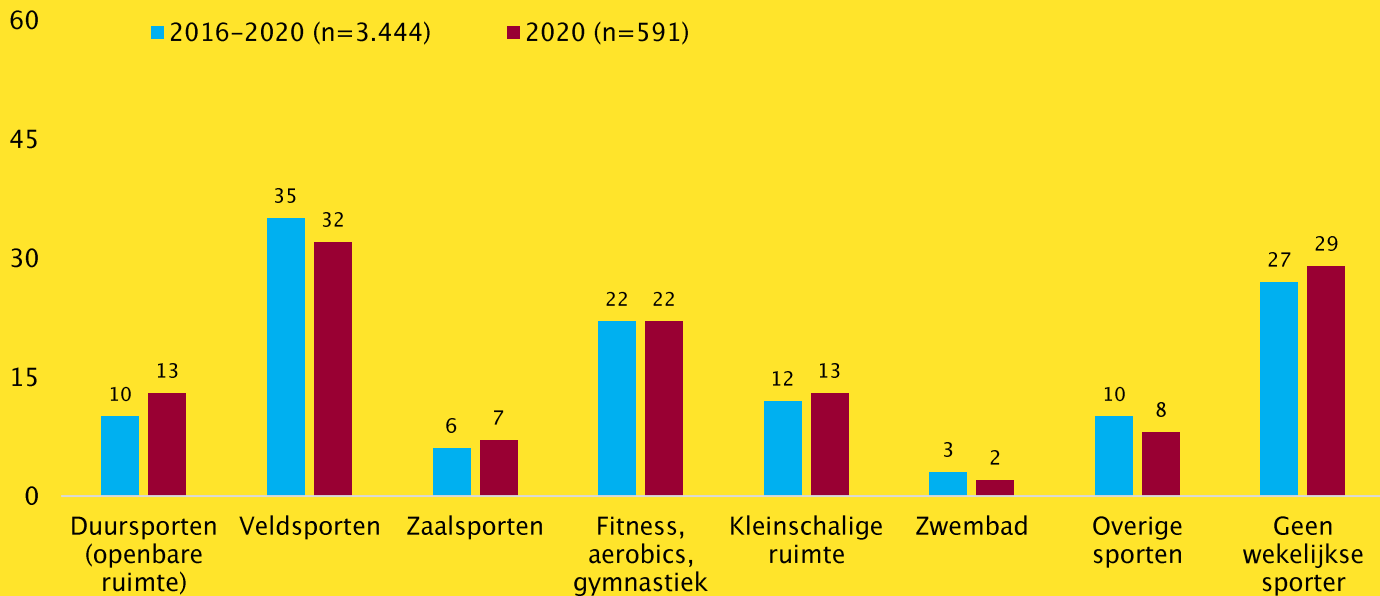
Een kwart van de volwassenen beoefent fitness, aerobics of gymnastiek (27%). Dit percentage groeit gestaag na 2001-2005 (20%). Ook bij duursporten zien we vanaf 2001-2005 (11%) een toename, maar in de periode 2016-2020 (18%) is er enige terugval.

Sporten die in kleinschalige ruimtes plaatsvinden, zoals yoga en vechtsporten, vertonen een bescheiden groei (7% in 2016-2020). De categorie overige sporten blijft stabiel en komt in 2016-2020 op 8 procent uit. Zaal sporten zoals volleybal en badminton (3% in 2016-2020) vertonen een dalende trend. De veldsporten blijven na een zekere afname vanaf 2011-2015 stabiel (10% in 2016-2020). Zwembad blijft vanaf 2006-2010 stabiel (5%), na een afname ten opzichte van de periode 2001-2005 (toen 8%). Per saldo neemt de sportdeelname van volwassenen op lange termijn enigszins toe.

Als we deze cijfers met de ledentalrapportages van NOC*NSF vergelijken, zien we dat het percentage volwassenen dat lid is van een zaalsportclub sinds 2001 bijna gehalveerd is. Bij veldsporten zien we een lichte terugval (bewerking Mulier Instituut).

Naar leeftijd zien we forse verschillen in wekelijkse sportdeelname (niet in tabel). Van de 18- tot 55-jarigen beoefent 59 procent wekelijks een sport, tegenover 37 procent van de 65-plussers. Fitness, aerobics en gymnastiek wordt in alle volwassen leeftijdsgroepen het meest beoefend. Duursporten staan voor alle leeftijdsgroepen op de tweede plaats. Voor de 18- tot 55-jarigen staan de veldsporten op de derde plaats.

Figuur 2 Wekelijkse deelname categorieën sport, jongeren 12–17 jaar (in procenten)

Bron: CBS Gezondheidsenquête 2016–2020, bewerking Mulier Instituut.

De sportdeelname verschilt sterk naar (voltooide) opleiding (niet in tabel; 25 jaar of ouder). Van de hogeropgeleiden sport 67 procent wekelijks (2016–2020) en van de lageropgeleiden 31 procent. Kijken we alleen naar (wekelijkse) sporters, dan zien we dat hogeropgeleiden vooral duursporten beoefenen. Verder doen ze wat vaker veldsporten en sporten in kleinschalige ruimten. Fitness, aerobics en gymnastiek onderscheidt minder naar het opleidingsniveau voor de sporters (rond 52%).

Half maart 2020 kwam het coronavirus in Nederland. Daarom hebben we het jaar 2020 apart in de figuren opgenomen. We zien dat zaal sporten (verder) onder druk staan en dat duursporten en fitness, aerobics en gymnastiek lijken te profiteren. We weten niet of die ontwikkeling na 2020 zal doorzetten. Zie voor meer informatie over de deelname aan sport tijdens corona Pulles et al. (2021).

Jongeren (figuur 2)

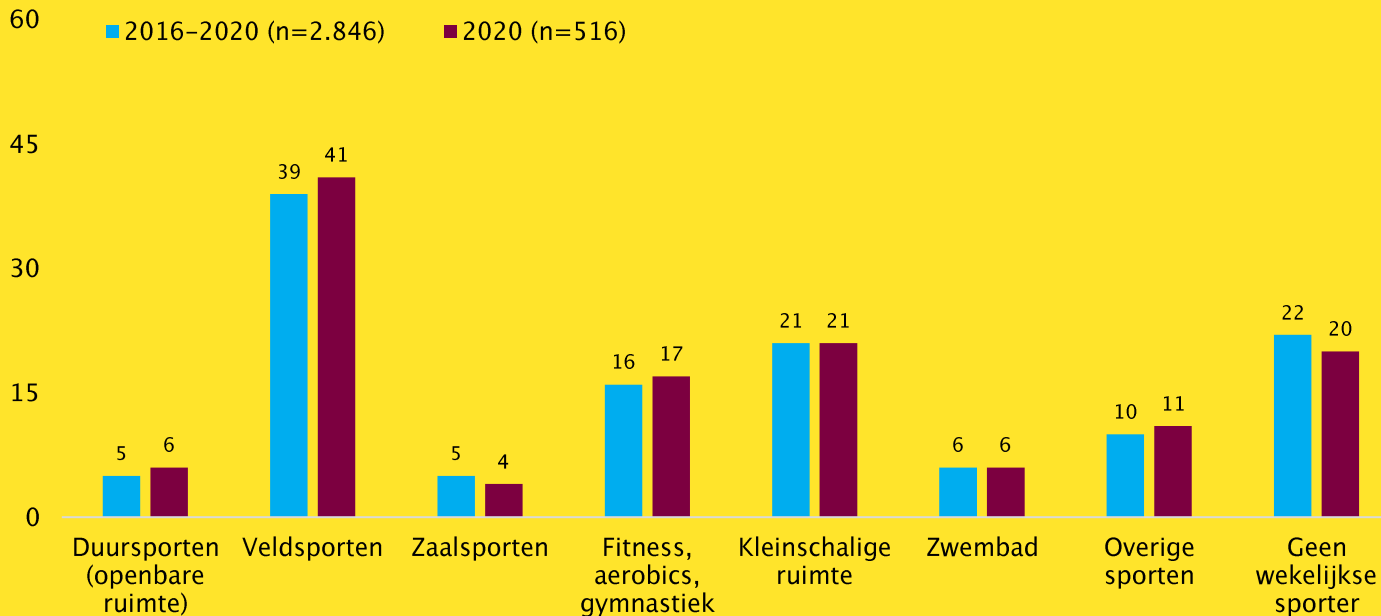
De cijfers voor jongeren laten we alleen vanaf het meetjaar 2016 zien. Vanaf dat jaar telt gymnastiek op school namelijk niet meer mee als wekelijkse sport. Ruim een kwart van de jongeren beoefent niet wekelijks een sport (27%, 2016-2020).

Veldsporten zoals voetbal, hockey en tennis beoefenen jongeren het meest (35%, 2016-2020). Fitness, aerobics en gymnastiek staat met 22 procent op de tweede plaats. 12 procent beoefent een sport in een kleinschalige ruimte. Een tiende doet wekelijks aan duursporten. Zaal sporten zijn relatief belangrijk voor jongeren (6% in 2016-2020).

In vergelijking met volwassenen doen jongeren minder vaak aan duursporten en aan fitness, aerobics en gymnastiek. Ze beoefenen vaker veldsporten en zaal sporten. In het algemeen beoefenen zij vaker wekelijks een sport.

In vergelijking met kinderen (zie verder figuur 3, 6-11 jaar) beoefenen jongeren vaker zaal sporten. Het zwembad is minder populair.

Figuur 3 Wekelijkse deelname categorieën sport, kinderen 7-11 jaar (in procenten)

Bron: CBS Gezondheidsenquête 2016-2020, bewerking Mulier Instituut.

Kinderen (figuur 3)

Voor kinderen (7-11 jaar) beschikken we over cijfers vanaf 2016. We kunnen voor hen daarom geen langetermijntrend laten zien. De wekelijkse sportdeelname van kinderen is hoog (78%). Duidelijk is dat veldsporten het populairst zijn (39%), vooral voetbal, hockey en tennis. Zaalsporten spelen een bescheiden rol (5%). Sporten die bij volwassenen belangrijk zijn, zoals duursport en fitness, aerobics, gymnastiek, zijn voor kinderen minder belangrijk. Ongeveer een vijfde (21%) beoefent sporten in kleinschalige ruimten, zoals een vechtsport.

Conclusies

Volwassenen beoefenen op wekelijkse basis vooral individuele sporten, zoals fitness (29% in 2020) en duursporten (20% in 2020). Vanaf 2001 zien we hiervoor een groei van de deelname. De deelname aan sporten die samenhangen met georganiseerde sportdeelname, zoals veldsporten (10% in 2020), zaalsporten (2% in 2020) en zwemmen (4% in 2020), groeit niet. Op lange termijn neemt de populariteit van in een zaal beoefende sporten zelfs af. Per saldo beoefenen meer volwassenen in de loop der tijd (wekelijks) een sport.

Vooral bij kinderen van 7 tot 12 jaar zijn veldsporten populair, maar ook jongeren van 12 tot 18 kiezen hiervoor. Drie kwart van de jongeren sport wekelijks, tegenover vier vijfde van de kinderen.

Verantwoording

De CBS Gezondheidsenquête is een jaarlijkse enquête onder 10.000 inwoners van Nederland. De respondenten worden willekeurig geselecteerd uit het bevolkingsregister van Nederlandse gemeenten. Het veldwerk vindt continu plaats gedurende een jaar. Zie voor meer informatie over dit onderzoek de RIVM-website www.sportenbewegenincijfers.nl. Het Mulier Instituut heeft de uitkomsten via de Remote Acces-faciliteit van het CBS geanalyseerd.

Literatuur

Pulles, I., Van Eldert, P., & Van der Poel, H. (Reds.) (2021). *Monitor Sport en Corona IV*. Mulier Instituut

Van den Dool, R. (2017). *Ontwikkeling deelname naar sporttakken* [Factsheet 2017/14]. Mulier Instituut.